Lycorma delicatula (cikádka škvrnitá)

Maďarsko informovalo o prvom výskyte nebezpečného hmyzieho karanténneho škodcu *Lycorma delicatula* v Európskej Únii, ktorý sa na území Slovenska zatiaľ nevyskytuje! Maďarské orgány v súčasnosti vykonávajú ďalšie kontroly s cieľom určiť rozsah výskytu a možnú cestu zavlečenia. Prvý záznam v Európe je výskyt v Moldavsku v auguste 2026. Tento druh napáda desiatky rastlín, dokáže sa rýchlo šíriť a spôsobuje veľké škody v poľnohospodárskom sektore. Škodca pochádza z Číny a juhovýchodnej Ázie a je považovaný za významného polyfága.

Bylinné hostiteľské rastliny tvoria veľkú časť hostiteľov, na ktorých sa živia prvé vývinové štádiá (instary) nymfy, ale u starších instarov a dospelých jedincov sa tento podiel znižuje. Drevnatých hostiteľov môžu využívať všetky životné štádiá škodcu. Medzi preferované hostiteľské rastliny patrí pajaseň, orech, javor, vinič a vŕba, na ktorých sa škodca môže vyskytnúť po celý rok.

Škodca *Lycorma delicatula* je univoltínny druh, ktorý prezimuje vo forme vajíčkových znášok. Tie sú kladené na hostiteľoch alebo v ich blízkosti a často sa nachádzajú aj na neživých substrátoch (prepravné kontajnery, kameň, palety, podvozky vozidiel a pod.). Vajíčkové znášky sú pokryté voskovým výlučkom, ktorý vylučuje samička; pričom tento výlučok pomáha chrániť pred vysychaním a slúži na maskovanie. Ochranný voskový povlak vajíčkovej znášky dlhej 2,5-5 cm pripomína zaschnuté blato.

Nymfy (larválne štádium) sa liahnu na jar a rozširujú sa do prostredia, pričom vykazujú tzv. cyklické správanie – padajú z hostiteľov a vyliezajú na neďalekých nových hostiteľov. Rozsah hostiteľov škodcu počas nymfálneho štádia je najširší a zahŕňa mnohé bylinné druhy, hoci títo hostitelia sa s dozrievaním instarov stávajú čoraz menej preferovanými a v dospelosti sú prakticky nepodstatní. Skoré instary, prvé až tretie, sú čierne s bielymi škvrnami. Štvrtý instar má výraznú zmenu sfarbenia – veľká časť tela škodcu je červenej farby. Vizuálne je jediným rozdielom medzi jednotlivými životnými štádiami celková dĺžka, pričom 1. instar má dĺžku približne 3,5 – 4,5 mm, 2. instar 5 – 6,5 mm, 3. instar 7 – 9,5 mm a 4. instar 11 – 15 mm. Všetky štádiá sú pohyblivé s výbornými schopnosťami skákania.

Dospelé jedince sa v pokojnom stave na prvý pohľad podobajú na mole. Dospelé štádium má výrazné sfarbenie v porovnaní s nymfami. Veľké sivé krídla sú držané šikmo nadol nad telom, s čiernymi škvrnami. Telo je svetlohnedé až tmavohnedé s tmavšími nohami. Zadné krídla sú živo sfarbené so striedavými pásmi čiernej a bielej farby a s červenou časťou. Dospelé jedince sú schopné krátkych letov v trvaní 1 až 2 metrov pri vyrušení a dlhších letov na šírenie do vzdialenosti 10-40 metrov. Okrem toho sú dospelé jedince schopné pohybovať sa aj na krátke vzdialenosti vo veľkých skupinách, keď sú oblasti vyčerpané hostiteľmi, a často sa na jeseň presúvajú do ovocných sadov a škôlok (kde napadajú napríklad jabloň, hrušku, broskyňu, čerešňu, višňu, marhuľu).

Samičky sa dajú rozlíšiť podľa červených zadných štruktúr a väčšej veľkosti (24 – 27 mm na dĺžku, zatiaľ čo samček 21 – 22 mm). Dospelé jedince sa zväčša nachádzajú na drevnatých hostiteľoch, pričom ich zoskupovanie na hostiteľských stromoch vedie k nerovnomernému rozloženiu populácie škodcu, pričom určité stromy sa javia ako atraktívnejšie ako susedné stromy.

Príznaky škodcu sú najzreteľnejšie u nýmf 4. instaru a dospelých jedincov. Požery pletiva môže viesť k vädnúcim a odumierajúcim konárom a k ranám na kmeňoch a konároch stromov. Na povrchu listov pod požerom sa môže vyvinúť pleseň, ktorá rastie na medovici

vylučovanej vo veľkých množstvách. Táto pleseň pokrýva listy, znižuje fotosyntézu a vedie k predčasnému opadu listov a odumieraniu konárov. Ovocné rastliny môžu napríklad zaznamenať zníženú úrodu, obsah cukru a živín a hromadenie plesne, najmä vo vinohradoch.

V roku 2026 ÚKSÚP monitoruje škodcu *Lycorma delicatula* v rámci rastlinolekárskych prieskumov, ktoré sa vykonávajú na území Slovenskej republiky. Prieskum je zameraný na včasné zistenie prípadného výskytu škodcu a vykonáva sa na rôznych rizikových miestach. Pozornosť sa venuje napríklad miestam spracovania a skladovania dreva, vinohradom, ovocným sadom, verejnej zeleni, parkom, škôlkam a iným lokalitám, kde existuje zvýšené riziko zavlečenia alebo výskytu tohto škodcu.

Čo robiť pri podozrení na výskyt?

ÚKSÚP odporúča ak objavíte príznaky poškodenia alebo spozorujete škodcu *Lycorma delicatula*, je nevyhnutné kontaktovať rastlinolekárskeho inšpektora ÚKSÚP podľa regionálnej príslušnosti. Zoznam kontaktov nájdete na webovej stránke: https://www.uksup.sk/kontakty-inspektorov. Odporúčame tiež zaslať e-mail na adresu ochrana@uksup.sk, kde stručne popíšete pozorované príznaky, uvediete lokalitu a priložíte fotografiu škodcu a poškodenia.

Ing. Maroš Lučaj
ÚKSÚP – OOR
28.09.2026